

CONTRIBUȚII CU PRIVIRE LA TABLOUL JUDELUI BRAȘOVULUI LUCAS HIRSCHER*

de

GERNOT NUSSBÄCHER

Tabloul judeului Brașovului Lucas Hirscher, astăzi una din picturile de valoare din colecția galeriei de artă a Muzeului Brukenthal din Sibiu, a reținut atenția istoricilor încă din secolul al XVIII-lea.

Acest tablou face parte din colecția inițială a baronului Samuel von Brukenthal, fiindu-i dăruit de judele Brașovului, Joseph Traugott von Schobeln († 1783)¹.

* Lucrarea prezintă rezultatele cercetărilor întreprinse în anul 1963 la îndemnul conducătorului galeriei de artă de la Muzeul Brukenthal din Sibiu, Teodor Ionescu, care, printr-o scrisoare din 30 septembrie 1963, ne-a cerut sprijinul pentru lămurirea unor probleme ridicate de tabloul judeului Brașovului Lucas Hirscher de la Muzeul Brukenthal.

Un prim rezultat al cercetărilor l-am publicat în ziarul „*Volkszeitung*” nr. 370 din 11 octombrie 1963, în articolul „*Wer malte Lukas Hirscher?*”.

O a doua lucrare mai amplă am întocmit la 9 octombrie 1963, lucrare care stă la baza celor ce urmează.

În „*Tribuna*” nr. 27 (440) din 8 iulie 1965 a apărut un studiu asupra tabloului în cauză, intitulat „*Un vechi portret de șevalet*” de Teodor Ionescu, care analizează amănunțit din punct de vedere al istoriei artei tabloul și pune la punct o serie de probleme ridicate de bibliografia de specialitate.

Un scurt articol de popularizare a problemei am publicat sub titlul „*Gregorius Pictor*” în ziarul „*Ūj Idő*” nr. 193 din 3 noiembrie 1966.

¹ Hermann Tontsch, *Stadttrichter von Kronstadt*, manuscris la Arhiva Bisericii Negre Brașov (în continuare Arhiva B.N.B.), IV F. 256, vol. XII, fasc. I (1235—1399), Lucas Hirscher I, fila c.

Istoricului brașovean Georg Michael Gottlieb von Herrmann îi datorăm prima știre publicată despre un portret al judeului Lucas Hirscher care, în anul 1785, era în posesia „doamnei Albrichin“ din Brașov ².

O a doua mențiune, de la începutul secolului al XIX-lea, care o găsim la scriitorul Christian Heyser, ne arată că pe lângă originalul acestui portret care se află în colecția de tablouri ale lui Brukenthal, exista o copie între portretele familiei von Schobeln din Brașov ³.

În primul ghid al galeriei de pictură a muzeului, apărut în 1844, tabloul nostru este atribuit școlii germane, mai precis, unui elev al lui Lucas Cranach cel bătrîn (1472—1553) ⁴.

Istoricul de artă vienez Theodor von Frimmel, în 1894, atribuie tabloul unui maestru german sau transilvănean care a stat sub influența tinărului Holbein, iar fostul custode al Muzeului Brukenthal, Michael Csaki, în ghidul galeriei de artă publicat în anul 1901, consideră că tabloul judeului Lucas Hirscher a fost pictat de maestrul transilvănean G. R. ⁵.

Acad. G. Oprescu în 1960 atribuie tabloul unui maestru german necunoscut, din secolul al XVI-lea ⁶; revine însă asupra acestei încadrări în 1963, când tabloul este considerat operă a unui maestru indigen ⁷.

O reproducere în culori a tabloului a apărut prima dată într-un calendar din 1936 ⁸.

² Georg Michael Gottlieb von Herrmann, *Beschluss der Topographie von Cronstadt*, în *Siebenbürger Zeitung*, nr. 20, Sibiu, 10 martie 1785, p. 162. Pentru comunicarea acestei știri mulțumim lui Teodor Ionescu.

³ Christian Heyser, *Historische Anmerkungen zu dem Drama „Meinhard oder die Kreuzritter in Burzenland“*, manuscris în Arhiva Istorică a Filialei Academiei R.S.R. din Cluj, Josephi C. Kemény Collectio minor manuscriptorum historicorum tom. XLI. Varia.

⁴ *Die Gemälde-Galerie des freiherrlichen von Brukenthalischen Museums in Hermannstadt*, Sibiu 1844, p. 100 (școala germană, camera 1, nr. 7).

⁵ Cf. Teodor Ionescu, *Un vechi portret de șevalet*, în *Tribuna*, nr. 27 (440) din 8 iulie 1965, p. 11.

⁶ Acad. G. Oprescu, în prefață la *Meister der universellen Malerei in den Museen Rumäniens*, Verlag für fremdsprachige Literatur, București, 1960. Ca notă la descrierea tabloului este preluată de la Csaki o notiță după care pe reversul său s-ar afla un desen în peniță reprezentînd un bărbat bărbos. Cu ocazia restaurării tabloului — ne informează Teodor Ionescu — acest desen s-a distrus fără să fi fost fotografiat în prealabil.

⁷ *Maeștri ai picturii universale în muzeele din România*, Prefață de Acad. G. Oprescu, Ediția a III-a revăzută, Editura Meridiane, București, 1963, nu mai conține tabloul lui Lucas Hirscher, care figurează în ediția din 1961; cf. Teodor Ionescu, *op. cit.*

⁸ *Kalender des Siebenbürger Volksfreundes 1936*, p. 186; cf. Teodor Ionescu, *op. cit.*

Julius Bielz, regretatul custode al Muzeului Brukenthal, atribuie comanda tabloului, judeului brașovean Lucas Hirscher IV (1519—1590) și datează în consecință execuția tabloului în a doua jumătate a secolului al XVI-lea⁹.

Prin articolul nostru din 1963 a fost rezolvată problema pictorului tabloului, constatându-se că acesta a fost Gregorius Pictor din Brașov¹⁰. Identificarea noastră, însușită de literatura de specialitate, a apărut într-un album cu reproduceri din galeria de artă a Muzeului Brukenthal, editat în 1964, unde tabloul judeului brașovean Lucas Hirscher este deja menționat cu indicarea pictorului Gregorius¹¹.

În legătură cu tabloul nostru vom trata următoarele probleme :

- pictorul tabloului ;
- persoana reprezentată ;
- persoana care a comandat executarea tabloului.

Înainte de tratarea acestor probleme, dăm o scurtă descriere a tabloului. După cum reiese din inscripția de pe tăblița care atârnă pe un stejar în partea stângă a tabloului, cel reprezentat este „LUCAS HIRSCHER IVDEX BRASSOVIENS. ANNORVM ETATIS LIII ANNO CRISTI MIL.DVCE.XXXV“¹². Pe muchia de jos a tăbliței cu inscripția, pictorul s-a semnat cu o monogramă GR și încă o literă, interpretabilă „F“ (fecit)¹², dar însemnând — după părerea noastră — mai degrabă „P“ (pinxit).

Ca alt element de reper ne poate servi blazonul din colțul stâng de jos al tabloului, avînd în scut albastru un leu auriu cu o coadă împletită, ținînd o săgeată în laba dreaptă. În colțurile de sus ale tabloului se găsesc reprezentările castelului Bran și a capelei Sf. Martin din Brașov.

Problema identificării pictorului a fost rezolvată plecîndu-se de la ipoteza că tabloul putea să fie contemporan cu stema familiei Hirscher de pe Casa Hirscher din Brașov, construită în 1545¹³. Cercetînd socotelile orașului Brașov și documentele breslei unite a tîmplarilor, pictorilor și sculptorilor în lemn din Brașov, am putut constata că în tot decursul celui de-al doilea sfert al secolului al XVI-lea la Brașov au lucrat numai doi pictori, și anume unul

⁹ Julius Bielz, *Porträtkatalog der Siebenbürger Sachsen*, în *Archiv des Vereins für siebenbürgische Landeskunde*, Neue Folge, vol. XLIX, Sibiu, 1936, p. 43, nr. 488 ; cf. și Teodor Ionescu, *op. cit.*

¹⁰ Gernot Nussbächer, *Wer malte Lukas Hirscher ?*, în *Volkszeitung*, nr. 370 din 11 octombrie 1963.

¹¹ *Das Brukenthal-Museum, Die Galerie der Bildenden Künste*, Verlag Meridiane, Bukarest 1964, nr. 131.

¹² cf. Teodor Ionescu, *op. cit.*, respectiv Gernot Nussbächer, *op. cit.*

¹³ Erich Jekelius, *Das Burzenland*, III/1, Kronstadt, Brașov, 1928, pl. 74, fig. 203.

Dominicus Moler, începînd din 1520¹⁴, și celălalt Gregor Moler, începînd din 1523¹⁵. Dată fiind semnătura de pe tablou: „GR“, trebuie ca pictorul tabloului nostru să fie Gregor Moler sau, cum este denumit în documentele latinești, Gregorius Pictor.

Urmărindu-i activitatea de-a lungul anilor, am putut constata următoarele :

În anul 1523 se căsătorește¹⁶ și este unul din membrii breslei timplariilor, pictorilor și sculptorilor în lemn, care obțin de la sfatul orașului confirmarea statutelor breslei¹⁷.

După o mențiune din anul 1525¹⁸ îl întilnim pe Gregorius Pictor în lista membrilor comunității centumvirale a Brașovului din anul 1532 în calitate de reprezentant al cartierului Portica¹⁹. La 15 iulie 1532 Dominicus Maler, Gregorius Maler și Leonhart Tyschler obțin de la sfatul orașului Brașov confirmarea statutelor breslei timplariilor, pictorilor și sculptorilor în lemn din 1523²⁰.

Socotelile orașului Brașov ne-au păstrat mai multe știri despre diferite comenzi executate de Gregorius Pictor. Între 12 și 14 noiembrie 1534 i se plătesc 80 florini pentru pictarea unui steag pentru regele Ioan Zápolya²¹. La 11 mai 1535 sfatul Brașovului cumpără de la Gregorius Pictor pentru 25 aspri o lance („vulgo copia“), care este oferită în dar boierului Drăguș, sol al voievodului moldovean Petru Rareș²². La porunca lui Ștefan Mailath, voievod al Transilvaniei, Gregorius execută în octombrie 1535 pentru 16 florini un steag pentru mormîntul fratelui voievodului, Ioan Mailath²³. La 13 noiembrie 1535, pictorul primește o remunerație de 4 aspri pentru repararea stea-

¹⁴ Arhiva B.N.B., IV Hd 27/1, p. 17.

¹⁵ *Ibidem*, IV E 90 din 13 ianuarie 1523.

¹⁶ *Quellen zur Geschichte der Stadt Kronstadt* (în continuare *Quellen*), I, Brașov, 1886, p. 515.

¹⁷ Arhiva B.N.B., IV E 90. Petiționarii sînt următorii : „Magister Nicolaus vnser Statschreiber, Mayster Dominicus Mo'ler, Mayster Wolfgang vnser Orgelmayster vnd glaser, Mayster Gregor Moler, Mayster Lucas vnd Mayster Barthelme Tyschler, Mayster Veytt Stos Piltchniczler“; cf. fragmentul publicat de Fr. W. Seraphin, în *Korrespondenzblatt des Vereins für siebenbürgische Landeskunde*, XXIX, Sibiu 1906, p. 99; un rezumat al documentului, în *Verzeichniss der Kronstädter Zunft-Urkunden*, Brașov 1886, p. 41—42.

¹⁸ *Quellen*, I, p. 614.

¹⁹ *Ibidem*, II, Brașov 1889, p. 281.

²⁰ Arhiva B.N.B., IV E 92; rezumat în *Verzeichniss der Kronstädter Zunft-Urkunden*, Brașov 1886, p. 42.

²¹ *Quellen*, II, p. 377.

²² *Ibidem*, p. 405.

²³ *Ibidem*, p. 425.

gului trabanților orașului Brașov, plecați în campanie²⁴. Tot în anul 1535, el pictează patru steme în sala mare a castelului Bran și renovează pictura a două ceasuri solare²⁵. O comandă mare pe seama orașului Brașov a executat-o Gregorius Pictor în toamna anului 1536 și anume, orpămentarea pereților Porții Mănăstirii cu fresce reprezentind scene din Vechiul Testament: istoria Juditheii și a soliei regelui Solomon către Hiram, regele Tirului, spre a cere lemn de cedru pentru construcția templului din Ierusalim. Lucrarea a fost retribuită cu suma de 22 florini²⁶. În anul 1538 execută vopsirea porților orașului și alte lucrări mai mici²⁷. O comandă mare a fost însă caleașca regelui Ioan Zápolya pe care a pictat-o și a aurit-o în anul 1538 ceea ce i-a adus venituri importante de peste 150 florini²⁸.

Stima crescîndă față de Gregorius Pictor a determinat și alegerea lui în funcția de staroste al breslei în anii 1540 și 1541²⁹. Din anul 1541 ni s-au păstrat mai multe știri despre Gregorius, dintre care una ne arată că el a fost posesorul unui loc de casă în strada Lungă³⁰; alta ne arată că a confecționat o lance și un scut, oferite ca dar din partea sfatului brașovean unor oaspeți³¹; a treia știre ne dovedește că serviciile sale erau solicitate și pentru vopsirea cu miniu a turnurilor³².

În anul 1542, împreună cu alte daruri, sfatul Brașovului a trimis voievodului muntean Radu Paisie niște lănci cumpărate de la Gregorius Pictor³³. În același an, meșterul a pregătit lăncile din depozitul de armament al orașului Brașov pentru suma importantă de 50 florini³⁴.

Pentru voievodul moldovean Petru Rareș, Gregorius a pictat și a aurit o caleașcă în anul 1545, primind ca retribuție din partea sfatului brașovean 25 florini³⁵. În același an a pictat și patru sfeșnice pentru Mircea Ciobanul, voievod muntean³⁶. Pentru membrii unei solii poloneze, în anul 1546 a pictat douăzeci de blazoane³⁷. La începutul anului 1546, sfatul Brașovului a donat

²⁴ *Quellen*, II, p. 426.

²⁵ *Ibidem*, p. 490.

²⁶ *Ibidem*, p. 439 și Erich Jekelius, *op. cit.*, p. 84.

²⁷ *Quellen*, II, p. 542, 569.

²⁸ *Ibidem*, p. 569 și 605.

²⁹ Arhiva B.N.B., IV Hd 27/1, p. 32 și 36.

³⁰ *Quellen*, III, Brașov, 1896, p. 130.

³¹ *Ibidem*, p. 108.

³² *Ibidem*, II, p. 647.

³³ *Ibidem*, III, p. 171.

³⁴ *Ibidem*, p. 180.

³⁵ *Ibidem*, p. 257, 258, 260.

³⁶ *Ibidem*, p. 273.

³⁷ *Ibidem*, p. 335.

domnului Moldovei, Iliș al II-lea Rareș, două scuturi pictate de Gregorius Pictor³⁸.

În anii 1547 și 1548, Gregorius a pictat cadranele ceasurilor de la turnurile porților Străzii Porții și Străzii Mănăstirii³⁹. Cîteva comenzi mai mici executate de el sînt atestate în anii 1550 și 1552⁴⁰. Ultima mențiune directă referitoare la Gregorius Pictor pe care o cunoaștem este din 21 septembrie 1553, cînd primește 3 florini pentru vopsirea unui car⁴¹. La 23 noiembrie 1553, sfatul orașului cumpără un scut de la fiul lui Gregorius Pictor⁴².

Lipsa numelui său în socotelile ulterioare ne face să credem, că la data de 23 noiembrie 1553 Gregorius Pictor nu mai era între cei vii. În sprijinul acestei ipoteze putem aduce argumentul că, potrivit cronicilor, la 28 iulie 1553 la Brașov a început să bîntuie o epidemie de ciumă care a durat pînă la 21 februarie 1554, în care perioadă au murit peste 4000 de locuitori ai orașului⁴³. Este foarte probabil, că și Gregorius Pictor a fost una din victimele acestei epidemii.

Din înșirarea datelor privitoare la viața și activitatea maestrului nostru, Gregorius se profilează ca un pictor-meșteșugar al Renașterii, el fiind și autorul tabloului judeului Lucas Hirscher, operă care are desigur un nivel artistic mai ridicat decît lîncile, ușile, steagurile etc. și, poate, chiar frescele de la porțile orașului, care nu ni s-au păstrat în original.

În privința persoanei reprezentate, inscripția tabloului afirmă că ar fi vorba de Lucas Hirscher, jude al Brașovului la 1235, în al 53-lea an al vieții sale. Această afirmație o găsim mai întîi reproducă la Joseph Teutsch, care identifică castelul din stînga persoanei cu castelul „Dietrichstein“, care ar fi existat pînă la invazia tătară din 1345 în locul unde s-a construit în 1377 castelul Bran, și biserica din dreapta ca fiind biserica Sf. Martin din Brașov, fondată probabil de strămoșii persoanei reprezentate, asupra căreia familia Hirscher a avut dreptul de patronat⁴⁴. Istoricul Thomas Tartler stabilește, bazat pe tradiție, sfîrșitul vieții și activității acestui Lucas Hirscher în anul

³⁸ *Quellen*, III, p. 337.

³⁹ *Ibidem*, p. 423 și 456 ; cf. și Erich Jekelius, *op. cit.*, p. 82 și 84.

⁴⁰ *Quellen*, III, p. 565, 581, 537, 538.

⁴¹ Arh. st. Brașov, Fond Magistratul Brașov, Socoteli Alodiale V/8 (Cota veche III. C. 9), p. 467.

⁴² *Ibidem*, p. 480.

⁴³ *Quellen*, V, 1909, p. 6 ; cf. și *Quellen*, IV, 1903, p. 80, 404, 515.

⁴⁴ *Joseph Teutsch (1702—1770), Richter von Kronstadt, nebst den unter ihnen vorgefallenen Begebenheiten*, în *Sächsischer Hausfreund*, 1884, p. 81—82. Manuscrisul original, datînd de la mijlocul secolului al XVIII-lea, se află la Arhiva B.N.B., T.f. 83.

1250⁴⁵. Alte date extreme — 1238 în loc de 1235 — le găsim la Thomas Tartler⁴⁶, la Lucas Joseph Marienburg⁴⁷, și — 1256 în loc de 1250 — la Eduard Morres⁴⁸.

Trebuie să menționăm aici, că Joseph Teutsch ne-a lăsat în manuscrisul său un desen colorat, care reprezintă pe acest Lucas Hirscher în felul tabloului nostru, însă în toată lungimea corpului, avînd în picioare „pantofi cu cioc“ (Schnabelschuhe)⁴⁹.

Informațiile care ne stau la dispoziție arată că toate știrile privitoare la Lucas Hirscher din secolul al XIII-lea își au originea în tabloul nostru și au fost preluate drept date autentice de către istoricii brașoveni din secolul al XVIII-lea pînă în secolul al XX-lea⁵⁰.

Cercetările privind evoluția instituției de jude al Brașovului au arătat că ea a fost introdusă la începutul secolului al XIV-lea⁵¹, iar documentar această funcție apare prima dată în anul 1368⁵². Așa că deja din această stare de lucruri se poate vedea că inscripția este evident apocrifă, referindu-se la un anacronism⁵³.

Alte informații despre reprezentanții familiei Hirscher⁵⁴ se dovedesc a fi neveridice și probabil o invenție din secolul al XVIII-lea⁵⁵.

De asemenea, nu rezistă unei critici științifice afirmația cuprinsă în inscripția funerară a ultimului Lucas Hirscher, decedat în 1674, că familia Hirscher a „stăpînit“ la Brașov 500 de ani⁵⁶, deoarece aceasta ar însemna că familia Hirscher ar fi existat la Brașov deja pe la 1174, deci cu peste

⁴⁵ Joseph Trausch, *Schriftsteller-Lexikon*, II, Brașov, 1870, p. 162, nota 1.

⁴⁶ Thomas Tartler, *Collectanea zu einer Particulär Historie von Kronstadt*, I, 1741; Arhiva B.N.B., T. q. 100, p. 175.

⁴⁷ Lucas Joseph Marienburg, *Die Oberbeamten zu Kronstadt in Siebenbürgen*, în *Siebenbürgische Provinzial-Blätter*, II, Sibiu, 1807, p. 29.

⁴⁸ Eduard Morres, *Die kleinen Kirchen*, la Erich Jekelius, *op. cit.*, p. 154.

⁴⁹ Vezi nota 45 și *Quellen*, IV, p. XXXIX, care se referă la o copie a acestui desen.

⁵⁰ Friedrich Stenner, *Die Beamten der Stadt Brassó (Kronstadt)*, Brașov, 1916, p. 69.

⁵¹ Georg Ed. Müller, *Stille und Distrikte als Unterteilungen der Siebenbürgisch Deutschen Nationsuniversität*, Sibiu 1941, p. 211.

⁵² Fr. Killyen, *Formarea și evoluția comitatului Brașovului*, în *Studii și articole de istorie*, VII, București, 1965, p. 18.

⁵³ Cf. Teodor Ionescu, *op. cit.*

⁵⁴ Vezi notele 46 și 47; la Stenner, *op. cit.*, p. 68—69, Christoph Hirscher 1345—1353; Christian Hirscher 1353; Lucas II Hirscher 1358.

⁵⁵ Cf. Franz Zimmermann, Carl Werner și Georg Müller, *Urkundenbuch zur Geschichte der Deutschen in Siebenbürgen*, vol. II, Sibiu, 1897, p. 674 s.v. Brasso și p. 683 s.v. Corona.

⁵⁶ Vezi nota 45,

treizeci de ani înaintea colonizării populației germane în Țara Birsei de către cavalerii teutoni la începutul secolului al XIII-lea.

Toate aceste informații ireale duc la concluzia că familia de patricieni brașoveni Hirscher, începînd din secolul al XVI-lea, care a însemnat un apogeu în puterea politică și economică a ei, a încercat să impună o legendă despre strămoșii săi îndepărtați. Acest procedeu este tipic Renașterii ca de exemplu genealogia lui Matei Corvinul, scrisă de Bonfinius⁵⁷ și, fără un subiect propriu-zis genealogic, lucrarea „De oppido Thalmus, carmen historicum“ a lui Johann Lebel⁵⁸. Probabil că familia Hirscher, prin punerea în circulație a legendei despre vechimea ei, a vrut să justifice sau să sprijine înobilarea lui Lucas Hirscher, decedat în 1541. În sprijinul acestei legende, și ca un omagiu pentru strămoșul îndepărtat al familiei, a fost comandată executarea tabloului la pictorul Gregorius, foarte probabil de Lucas Hirscher III, zis „cel Mic“, a cărui activitate ca funcționar al orașului Brașov — senator, villicus și jude — se cunoaște pentru perioada 1524—1541⁵⁹.

Nu este probabil ca Lucas Hirscher IV „cel Mare“ să fi comandat tabloul și din cauza blazonului de pe tablou, care este diferit de cel cuprins în diploma lui de înobilare dată de Ioan II Sigismund la 14 ianuarie 1569⁶⁰.

Deja Bielz și apoi Teodor Ionescu au susținut că tabloul reprezintă un jude contemporan — pe Lucas Hirscher IV, respectiv Lucas Hirscher III⁶¹, față de care părere noi am susținut că tabloul nu este pictat după un model viu⁶². În sprijinul acestei afirmații putem menționa un portret al judeului Lucas Hirscher III din anul 1527, care ni s-a păstrat în manuscrisul lui Joseph Teutsch sub formă de desen colorat⁶³. Acest desen reprezintă o persoană cu totul diferită de tabloul lui Gregorius Pictor și care nu poate fi identificată cu Lucas Hirscher din 1235. Singura posibilitate de a demonstra că Lucas Hirscher de pe tabloul lui Gregorius ar fi identic cu Lucas Hirscher III „cel Mic“, este dovedirea că portretul lui Lucas Hirscher III din 1527 reprezintă de fapt fie pe Lucas Hirscher IV de la sfîrșitul secolului XVI, fie pe un alt purtător al acestui nume, sau că ar fi numai un portret după fante-

⁵⁷ Cf. Szinnyei József, *Magyar irók élete és munkái*, I, Budapesta, 1891, col. 1210.

⁵⁸ Joseph Trausch, *op. cit.*, p. 337—342.

⁵⁹ Vezi nota 50.

⁶⁰ Fritz Schuster, *Wappenbrief des Kronstädter Stadtrichters Lukas Hirschers „des Grösseren“*, în *Siebenbürgische Vierteljahrsschrift*, LXI, 1938, p. 268—270. O reprezentare a blazonului său vezi: Ioan Bianu și Nerva Hodoș, *Bibliografa Românească Veche*, I, București, 1903, p. 86, fig. 88.

⁶¹ Vezi nota 5.

⁶² Vezi nota 10.

⁶³ Arhiva B.N.B., T. f. 83.

zie. Cu mijloacele de documentare de care dispunem în prezent, această dovedire nu se poate înfăptui.

Concluzia noastră asupra tabloului analizat este că el a fost executat de pictorul brașovean Gregorius Pictor, la comanda judeului Brașovului Lucas Hirscher III între anii 1535—1541 și reprezintă un strămoș imaginar, din secolul al XIII-lea, al acestei familii.

BEITRÄGE BETREFFEND DAS PORTRÄT DES KRONSTÄDTER STADTRICHTERS LUKAS HIRSCHER

(Zusammenfassung)

Der Verfasser hat 1963 als den Maler des im Brukenthalmuseum befindlichen Porträts des Kronstädter Stadtrichters Lukas Hirscher von 1235 den Kronstädter Maler Gregorius Pictor festgestellt. Die Arbeit behandelt an Hand der Daten aus den Kronstädter Stadtrechnungen und anderem Urkundenmaterial das Leben und die Tätigkeit des Gregorius Pictor, der auch Aufträge für die muntenischen und moldauer Woiwoden ausgeführt hat.

Die dargestellte Person — Lukas Hirscher I aus 1235 — ist eine Phantasiegestalt, da das Stadtrichteramt in Kronstadt erst im 14. Jahrhundert eingeführt wurde. Das Bild ist nur ein Glied in einer Reihe von antikisierenden Erfindungen zur Geschichte der Patrizierfamilie Hirscher, die sie wahrscheinlich zur Begründung ihres Adels in Umlauf setzte.

Das Bild ist wahrscheinlich von Lukas Hirscher III († 1541) bestellt worden, dessen Wappen es zeigt. Da ein Bild des Stadtrichters Lukas Hirscher III aus 1527 in einer Nachzeichnung erhalten ist, das eine vom ersten Lukas Hirscher aus 1235 verschiedene Person zeigt, so ist das Bild des Brukenthalmuseums wahrscheinlich nicht nach einem lebenden Vorbild gemalt worden.

Verzeichnis der Abbildungen

Abb. 1. Bildnis des Kronstädter Stadtrichters Lukas Hirscher I, Farbzeichnung von Joseph Teutsch

Abb. 2. Bildnis des Kronstädter Stadtrichters Lukas Hirscher III, Farbzeichnung von Joseph Teutsch

Fig. 1. Portretul judei braşovean Lucas Hirscher 1235, desen colorat de Joseph Teutsch, Arhiva B.N.B., T. f. 83.

Fig. 2. Portretul judei brașovean Lucas Hirscher III
1527, desen colorat de Joseph Teutsch, Arhiva
B.N.B., T.f. 83.